

اول

- تأثیر افزایش درآمد های نفت خاور میانه در دهه ۱۹۷۰ :
- رشد سریع اقتصادی - کاهش بدهی فقر، رسیدن درآمد سرانه کشورهای مانند کویت و حتی بیشتر از سایر کشورهای اروپایی
- تبدیل شدن خاور میانه به بازاری هم در زمینه انواع کالا ها و خدمات
- تغییر در مرکز خوشبینانه در اواخر دهه ۱۹۸۰ - عقب ماندن رشد درآمد های نفت از رشد جمعیت در خاور میانه

دوم

- یو یایی جمعیت و تسلط نظام های رانتی :
- انفجار جمعیت جوان (ع ۲ جمعیت جوانی کشور ها زیر ۳۰ سال)
- افزایش جوانان + زنان خواهان مشارکت در اقتصاد - نرخ ۳ برابری بیکاری نسبت به آباد در جهان
- بهبود تحصیلات افراد و کمزور شدن شکاف جینی بین زن و مرد + جوان تر شدن - افزایش انتظارات اجتماعی
- انقلاب انتظارات - بیاگر افزایش جوانان برای حضور در سطح مختلف اداره کشور، اقبال خورد با ساختار سنتی و متعصب و ناگامان دولت های سنتی (البته در شرق آسیا مقلد از این انتظارات پانچ را برنده)
- از عمل هم ناگام ماندن ساختار اقتصاد سیاسی کشورهای خاور میانه در تولید شغل :

استقرار ساختار های رانتی در اقتصاد

جلوگیری از توسعه بخش خصوصی کارآمد + در کنترل داشتن بخش عمده ای از اقتصاد در دست دولت

- بخش خصوصی در تدبیر حمایتی دولت قرار می گیرد (حاجی پرورانه) - تضعیف خصلت رقابتی
- کاهش رانت جوئی و مصاد - کمبود شغل برای جوانان - دولت های افسردگی

سوم

منابع مختلف درآمد های رانتی در جوامع خاور میانه :

۱ رانت های حاصل از صدور نفت و گاز :

- کم بودن هزینه تولید نسبت به سایر منابع رانتی
- در بسیاری از کشورهای عرب، صادرات نفت و گاز، بیش از ۸۰ درصد ارزش مجموع صادرات کالا ها را تشکیل می دهد.
- حتی در کشورهای که خیل نفت و گاز ندارند مانند سوریه و یمن

۲ رانت های استراتژیک :

- کمک های خارجی - مانند مبر که در درآمد ارزی دولت از منابع رانت خارجی شامل نفت و گاز، کمک خارجی و درآمد حاصل از کالاهای صادراتی است.

این نوع رانت ها اگرچه به کشورهای داده می شود که ملاحظات استراتژیک قدرت های بزرگ در آن موجود است. اگرچه که امروزه در قالب کمک های توسعه به کشورهای فقیر نیز (تنگو نه رانت های استراتژیک اختتام می یابد) اما باز هم در مقام مقایسه می توان فهمید که انگیزه های سیاسی و استراتژیک، جزو مهمترین عوامل تأثیر گذار بر این کمک ها بوده است.

مثلاً بیشترین رانت استراتژیک از طرف آمریکا به اسرائیل در خاور میانه اختصاص یافته حال آنکه به لحاظ مسائل توسعه ای به آن نیازی نداشته است.

در واقع هدف عمده این کمک ها اعطای پاداشی به کشورهای دوست و کمک به ثبات سیاسی در منطقه (است که از نظر آمریکا هم تلقی می شود و نه کمک به کشورهای فقیر.

۳ رانت های حاصل از پول های ارسالی کارگران مهاجر :

مثلاً : اردن ۱۳ درصد تولید ناخالص داخلی در ۲۰۱۰

دیدگاههای مختلف درباره رانت :

۱- تأثیر رانت مایه انگیزه های بسیار سازنده در بستر رانت دارد.

۲- گاهی می تواند همچون دیگر درآمدها، توسعه اقتصادی را از راه افزایش سرمایه گذاری از زیر رانت مادا افزایش امکان خرید تجهیزات سرمایه ای (از خارج از کشور) متعادل نماید.

۳- برخی قائل به نظریه بلای منابع طبیعی هستند - صرف هزینه معمری / اکثرش دولت / به نفع اقشار فقیر جامعه نبوده

۴- برخی گردشگری در خاورمیانه را نیز، درآمدهای رانتی بیماری هندی

می دانند که در اختیار نخبگان سیاسی و اقتصادی جامعه است.

۵- برخی آثار رانت گمدهای خارجی را به میزان سخت گیری و تقارن کشور پرداخت کننده در سیمه هزینه بر آن می دانند.

چهارم) آثار رانت های خارجی بر ثبات سیاسی

۱- برای تحلیل بحث از دیگر تقریر دولت رانت، متأثر از سال دوم مطالعات نفت و سیاست استفاده شده در آن :

۲- رانت های خارجی - متغیری مستقل تأثیر گذار بر ثبات سیاسی در تقریر می گردد.

در سه نوع رانتی که می توان شد - در نوع رانت دیگر (رانت اصلی) یعنی صدور نفت و گاز داشته اند، زیرا گمدهای خارجی

تا اندازه بسیاری معمول اهمیت استراتژیک نفت در منطقه هستند برای قدرت های گمدها

درآمدهای (ارزانی) کارگران نیز می بیند بسیار نزدیکی با درآمدهای نفتی دارد و طبیعتاً است در صورت عدم

دور درآمدهای هنگفت نفت تقاضای کار برای کارگران خارجی به وجود نمی آید.

پس با این دید فعال تأثیر گذاری رانت در اقتصاد سیاسی :

درآمدهای نفتی - عوامل داخلی مؤثر

رانت های استراتژیک - عوامل نرو منطقه ای مؤثر

رانت های (ارزانی) کارگران - منطقه ای مؤثر

حالتی که در این تحلیل متعادل با کشورهای مختلف و پیچیده تر ارائه کنیم.

تکلیف دیگر - آیا رانت های خارجی در حوزه اقتصاد سیاسی همواره بی ثبات کننده هستند؟ خیر، هر دو حالت ممکن است.

متغیر وابسته	متغیر واسطه	سطح اثرگذاری رانت ها	متغیر مستقل
			رانت های خارجی
ثبات سیاسی و اجتماعی	منافع پیوندهای دولت یا جامعه تحلیل رشتن قرارداد اجتماعی نفتی	سطح تحلیل داخلی	رانت های نفتی
		سطح تحلیل منطقه ای	رانت حاصل از پول ارزی کارگران
تشدید بی ثباتی	چرخه رانت و تسهیل ناپروری سرخوردگی از مداخلات خارجی شکاف های اجتماعی		
گمدهای ثبات	شماره پارامتری دودمانی میزان رفاه حاصل از رانت ها اثر مرکب اثر انباشته ها	سطح تحلیل نرو منطقه ای	رانت های استراتژیک

اول : تقریب های توهمی دهنده آثار رانت های خارجی بر ثبات سیاسی :

کتابخانه ای نمی توان گفت که همه شرایط های افرایشی بررسی شده و این بررسی تنها بیانگر همان بخش مورد بحث است و این ساز و کارها در واقع حکم شروط لازم و نه کافی را بیان می کنند.

تقریب های مبتنی بر آثار منفی رانت های خارجی بر ثبات سیاسی :

یکم . رانتیسم و منفعت پیوند های دولت با جامعه

هوادران تقریب دولت رانتیسم - افزایش پول نفت به صورتی که منبع اصلی درآمد حکومت - حکومت از دید دولت استخراج کننده به دولتی توزیع کننده تبدیل شود

در اینجا دولت بدون صرف انرژی فراوان برای استخراج درآمدهای مورد نیازش (مالیات) مرمیاً باید تقسیم یابد که اولی (از رده های اجتماعی) در دریافت رانت اولویت پیدا می کنند - دولت ضرورتی احساس نمی کند که به نمایندگی کردن از مردم بپردازد - قاعده بن حکام و مردم یا شکل نمی گیرد یا ضعیف می باشد.

دوم . نوسان های نفت و تحلیل رفتن قرارداد اجتماعی نفتی

تکرار داد اجتماعی نفتی - استمرار تقسیم موجود در کشور به استمرار توزیع رانت های نفتی وابسته است کاهش سهم درآمدهای نفتی - برهم خوردن تقسیم افزایش شدید - عدم تعادل شدید اقتصاد

از عوارض آن - بیماری هلندی : افزایش ارزش پول ملی - آسیب به صادرات کشاورزی و صنعتی - با بارانه های دولتی موقتی شده اند نرخ تورم به سرعت کنترل کنند . ۱۵۲ - ۲۶ - ۴۶ - ۱۰۴ - ۲۴

کتاب ایران کوشی است که ناشی از رونق نفتی در زمان پهلوی ، دچار نفوذ پاشی شد .

سوم . آثار چرخه رانت و تسدید نابرابری ها

ریچارد آثونی : تقریب چرخه رانت - بررسی اقتصاد کشورهای اساسی - جمع رانت - آذینه - دارایی رانت بالا - تولید ناخالص داخلی - رانت پائین

کشورهای شمال آفریقا و خاور میانه - عراق - عراق

چرخه رانت در حوزه بررسی می کنند :

۱) تجزیه و تحلیل - سطح بالای رانت ، سبب تحریک انگیزه تمییز برای رقابت بر سر رانت برای حامی پروری

۲) اقتصادی و سیاسی - اولویت دادن تمییز به اهداف سیاسی به جای اقتصادی در امر توسعه

کاهش سرمایه گذاری / بیماری هلندی / گسترش دولت و اختطای یارانه های گسترده

۳) اجتماعی - بیماری هلندی سبب بازادیندگی کار و افزایش نابرابری های درآمدی می شود

تنوع دگرگونی های اجتماعی به دلیل حامی پروری و تسکین به رانت های دولت نیازمند

کاهش یافته و توانایی چالشی قدرت سیاسی را نیز از دست می دهند

طبق گفته اد - افزایش درآمد نفتی اما اشتغال رشد نکرد - بیکاری شدید - سر و ته تمدن شدن عده ای دارای نفوذ - تسدید نابرابری ها - قیام مردمی (تونس ، مصر ، لیبی)

تسدید نابرابری ها - قیام مردمی (تونس ، مصر ، لیبی)

نفس نفت خاورمیانه برای قدرت های بزرگ و حضور هژمونیک تأثیر فرا منطقه ای
مثلاً این موضوع که نفت خاورمیانه برای آمریکا بسیار مهم است. تلاش در حفظ ثبات دولت های حامی
حمایت قدرت های خرافه منطقه ای از زمامداران حاکم و بن کفایت و حمایت به دیدار رانت های استراتژیک ← برخوردی محکم
بیشترین بخشی مردم منطقه ← مسئله فلسطین و حمایت های آمریکا از رژیم اسرائیل
بیشترین رانت استراتژیک ← مصرین از اصفهانی کمپ دیوید ← همای عهد جابنه با غرب و اسرائیل ← برخوردی محکم از
در انتخابات اخیر در مصر نیز مخالف رانت گداز (زورگویی بودند) ← ۷۰٪ مصری ها مخالف رانت گداز (از آمریکا
نمیجیم. بیشینه شکاف های اجتماعی در روند شکل گیری دولت

گرمیال و مور ← دو تقریب پر راز ← پر نشی گروها و عناصر اجتماعی در روند شکل گیری و ثباتی دولت در کشورهای حاشیه
خلیج فارس می پردازند
← تحلیل نه کنو رکویت، فقر و بحران : دولت در این نه کشور پس از دستیابی به ثروت نفت، مردهای عمده اجتماعی و
به ویژه تجار سنتی ملانحوزه سیاست بیرون را تحکیم اتحاد حوزه اقتصادی (سیار) است
همی برای آن ها مائل شد ← تقلم تازه ای بین دولت و این نیروها حاکم شد.
پایانج : خانواده حاکم در بحرین، از راه تهاجم نظامی قدرت را در دست گرفت ← سبب شکاف های فرقه ای از تفرسیاس
خانواده حاکم کویت و قطر بر اساس توافق قبیلله ای
پس از سیاست دولت در توزیع رانت تحت تأثیر شکاف عمده فرقه ای باشد ← امکان فعال شدن شکاف و بی ثباتی
(تفریش می یابد)
تقریب های مبتنی بر آثار ثبات بخشی رانت های خارجی :

یلم. نهاد پادشاهی دودمانی
حرب ← تحقیق درباره پادشاهی دودمانی مرگمان و اینکه چگونه تا به حال باقی مانده؟
نمیاند نظام پادشاهی در خاورمیانه ۳ دسته ① خانواده حاکم، نهاد حاکم است. بهمت هابین اصفهانی پادشاهی خانوادگی تقسیم
معمولاً خود را → ② پادشاه در کنش جانشین و قائم مقام پادشاه باز عمل می کند ← قدرت شفقی بیشتری دارند اما نسبت
به ① بی ثبات تر هستند. خانواده حاکم از تقدسی مقام های حکومتی منع هستند.
③ بنیابین است ← امکان درود اصفهانی خاندان حاکم به بهمت هاد جور دارد (اما منصرفه کن هابین
① و ③ سمت جان اند. ← بهمت هابین اصفهانی خاندان حاکم و وجود سازوکارهای جا افتاده توزیع قدرت در داخل
خانواده ← + پول نفت ← تشبیت سلطه خانواده حاکم
حرب قاتل است که تمه خرنیه کرد در آمد های نفتی در ثبات بسیار مهم است ← گاهی هم باعث سقوط شده مثل ایران، لیبی
④ در پادشاهی تونس ① (دودمانی) ساختار آن بر اساس علیق دودمانی بنا نهاده شده ← گد به آن هاد زمام
و حمایت از طریق نهاد های دینی و سنتی بحران

بیا فکر بخوریم سنجیده کشورای قوت خیز در دوره دوم رونق نفتی نسبت به دوره اول است و دارای دو تفاوت نیز بوده
① حجم درآمد های (منابع) شده در دوره دوم در مقایسه با دوره اول ، نسبت به GDP کمتر بود.
② روش افزایش درآمد ها کمتر از دوره نخست بوده .

* برخورد سنجیده ؟ ۱- کاهش بدلی دولت ۲- افزایش ذخایر ارزی

که اتفاقا بازم هزینه های دولت به سرعت افزایش یافت و واردات سریعتر از صادرات رشد کرد < بیماری هلندی
* در زمانهایی بای که شکل می گیرد ، دولت می تواند با انواع راهکارهای مالی و غیر مالی آن را مهار نماید و این کار برای نفت خیزها راحت تر است < به خاطر درآمد سرشار نفت

کشورهای دارا تر ، مدیریت بحران راحت تر . مثلا : افزایش دستمزدها / افزایش بارانه ها / افزودن شغل (شغل دولتی)
الیتیایی < با توجه به منابع سرشار نفت نیز
کاهش مالیات ها ...

سوم. اثر سرکوب

پسندیدم دولت نفت با
انتظار گرای

کاهش پول نفت < تحمیل هزینه دستگاہ های سرکوب < باقی ماندن رژیم علی رغم مخالفت های (جتماعی)
کاهش منافع استراتژیک غرب در منطقه < مانع دانش جامعه بین الملل در برابر رژیم های خودکامه برای
باز کردن فضای سیاسی < مثل بحرین

چهارم. میزان وقوع درآمدهای نفتی

با سدا و لا شد < کشورهای صادرکننده نفت در گذشته دستخیزند
① درآمدها سرانجام حاصل (از صادرات نفت ، غیر از ارز هزار دلار است) :
درآمدهای نفتی به عاود منصف نهاد ما (امن نمی زند بلکه اثری
مثبت بر کارایی حکومت دارد و کنترل بهتر فساد و شفافیت
② " " " " کم تر از هزار دلار :
توسعه بالایی برای بروزی ثباتی دارند .
مصادرات کرده و ناگوار آمدی نهاد های حکومتی
کاهش جمعیت کم
کاهش پول نفت صرف دستگاہ (سینی) کثرت
کاهش توزیع گسترده < یا این بودن شاخص توسعه انسانی
کاهش مصرف پول نفت برای حامی پروری
کاهش ایران عراق
کاهش جمعیت کم
کاهش درآمد کمتر < کاهش هزینه های (سینی)
کاهش عدم توزیع گسترده < یا این بودن شاخص توسعه انسانی
کاهش مصرف پول نفت برای حامی پروری
کاهش ایران عراق

* ویژگی های مربوط به ثبات سیاسی :

۱- درآمد های حاصل از صادرات نفت ۲- هزینه های نظامی ۳- سطح بهداشت ۴- مجموع هزینه های دولت
۵- شاخص توسعه انسانی ۶- کارایی حکومت ۷- کنترل فساد

ششم

تحلیل (ترسینو هادر بروز قیام های مردمی) در کشورهای مختلف : (بیداری اسلامی)
- تونس :
کاهش اولین انقلاب کاهش سطح انکاب به راست های خارجی ، متورم کاهش از عوارض چرخه رانت < بیکاری ۲۸٪
کاهش تمرکز شدید قدرت در دست رئیس جمهور و وابستگی به غرب < سرخوردگی ناشی از رانت استراتژیک
کاهش فاقد نظامی پادشاهی دودمانی < عدم حمایت مؤثر نهاد های سنتی و مذهبی + اعلام با طرفین ارض < سقوط
کاهش درآمد پایین رانتی < عدم تطهیر

۴ - مصر: $\hookrightarrow$ رانتیرسم شدید (۲۰ درصد GDP) $\hookrightarrow$ تمرکز قدرت در دست خودکامه (۳۰ سال)

$\hookrightarrow$ سطح بالای رانت های استراتژیک + هم پیمانی با غرب $\hookrightarrow$ سرخوردگی عمومی از اوضاع سیاسی
 $\hookrightarrow$ کاهش بیکاری ۲۷ درصد (عوارض چرخه رانت) + بیماری هلندی $\hookrightarrow$ کاهش کرب کسره
 $\hookrightarrow$ شکاف اجتماعی هر چند وجود دارد اما قدری برطرف انقلاب نقش نداشت
 $\hookrightarrow$ کنارگیری ارتش و نهاد سنتی مذهبی (الائزصر) از حمایت میادک $\hookrightarrow$ دغور یا سن در آمد های $\hookrightarrow$ عدم تعهید

- بحرین: $\hookrightarrow$ رانتیرسم شدید $\hookrightarrow$ شکاف اجتماعی و تاریخی شدید (۱۰ درصد سینه)
عدم حضور شیعیان در وزارت دفاع خارجه یا ارتش، تبعیض در منابع (مقتضای
 $\hookrightarrow$ سرخوردگی شدید $\hookrightarrow$ تمرکز مملکت با آمریکا و دیپلمات های عربستان
 $\hookrightarrow$ مهار چرخه رانت $\hookrightarrow$ کم کردن جمعیت و درآمد سرتانه بالای نفتی
 $\hookrightarrow$ پادشاهی دودمانی (نوع اول) $\hookrightarrow$ البته شکاف فعال اجتماعی آن را تضعیف کرده
 $\hookrightarrow$ دغور در آمد های نفتی $\hookrightarrow$ اعطای حقوق های گسترده مالی

- لیبی: $\hookrightarrow$ بسیار مشکل به نفت $\hookrightarrow$ رانتیرسم بالا $\hookrightarrow$ بیکاری بالا
 $\hookrightarrow$ دغور درآمد های نفت $\hookrightarrow$ عدم نیاز به رانت استراتژیک
 $\hookrightarrow$ کرب کسره $\hookrightarrow$ درگیری مسلحانه با معرمان + حضور ناتو
 $\hookrightarrow$ بی بهره از پادشاهی دودمانی و کار نبودن دستگاه کرب کسره به دلیل شکاف های عمیق اجتماعی
 $\hookrightarrow$ عدم استفاده از پاسخ انعطاف پذیر با وجود منابع مالی لازم به سبب وفور نفت

- یمن: $\hookrightarrow$ رانتیرسم شدید علی رغم کمبود نفت $\hookrightarrow$ حکومت طوایف + نزاعی با عربستان و غرب $\hookrightarrow$ سرخوردگی شدید عمومی
 $\hookrightarrow$ نرخ بیکاری ۲۲٪ (عوارض چرخه رانت) + نوسان بهای نفت (بیماری هلندی)
 $\hookrightarrow$ پر (مقتضای رانت خارجی) (استراتژیک و پول ارزی کارگران)
 $\hookrightarrow$ ساختار قبایله ای و فعال بودن شکاف تاریخی $\hookrightarrow$ برخورد مسلحانه
 $\hookrightarrow$ عدم برخورداری از پادشاهی دودمانی و پاسخ انعطاف پذیر مالی به دلیل فقر

- سوریه: $\hookrightarrow$ ۵٪ اقتصاد به رانت خارجی $\hookrightarrow$ رانتیرسم شدید $\hookrightarrow$ بیکاری ۲۳٪
 $\hookrightarrow$ مقابل با اسرائیل سیاست های غلب $\hookrightarrow$ مشروعیت پیدا کرده $\hookrightarrow$ فعال بودن شکاف اجتماعی $\hookrightarrow$ بروز درگیری ها
 $\hookrightarrow$ کابی بهره از پادشاهی دودمانی و وفور در آمد های رانتی

- الجزایر: $\hookrightarrow$ رانتیرسم شدید $\hookrightarrow$ بیکاری ۲۱ درصد $\hookrightarrow$ شکاف اجتماعی نیمه فعال
 $\hookrightarrow$ سرخوردگی عمومی رید نمی شود $\hookrightarrow$ مبارزه رهبران با استعمار فرانسوی رسیدن به استقلال $\hookrightarrow$ مشروعیت نظام سیاسی یوره
 $\hookrightarrow$ کابی بودن سرتانه نفتی اما دادن حجم زیادی از نفقات برای نمودن شدن اعتبارات
 $\hookrightarrow$ اراده حقوق مالی گسترده $\hookrightarrow$ کاهش بیکاری ۲۱ درصد

- عربستان: $\hookrightarrow$ درآمد نفت ۴۰٪ از GDP $\hookrightarrow$ رانتیرسم شدید $\hookrightarrow$ بیکاری ۲۳ درصد
 $\hookrightarrow$ موفق در کنترل تورم ناشی از نوسان بهای نفت $\hookrightarrow$ شکاف تاریخی نیمه فعال سینه نشین در مناطق نفت خیز *
 $\hookrightarrow$ الیه احتمال بر سر $\hookrightarrow$ نیازی به تمدن مالی عرب ندارد اما نژاد می زیاد با آمریکا $\hookrightarrow$ سرخوردگی مردم
 $\hookrightarrow$ چالش های * $\hookrightarrow$ پادشاهی دودمانی $\hookrightarrow$ حمایت نهاد های سنتی و رینی در حمایت از حکومت و انجام دستگاه (مشتی و ارتش)
 $\hookrightarrow$ چالش های تازه

۱۵ اردن : بیکاری ۶۲٪
۱۶ قشام یادشانی دودمانی دارند .

مغرب، ۲۶٪
 ۱۰ حقوق معمران به (املاجات)
 ۱۱ حقوق مالی کمتر دینند اما پارلمان در سید اطلاعات گام
 برداشته اند.
 مبارزه با سار، (املاح قانون اساسی) را از (حق اختیارات پارلمان) و (مستورگونی) حکومت

۱- لوی، ایمان، فکر، امارات :
 ۱۵ وایت به نت و پشند رانتیریم
 ۱۶ جمعیت کم + درآمد سرانه نفتی بالا ⇒ بلوگریز (از بروز چیره رانت و بیماری هلندی
 ۱۷ گرایش به غرب و نیازی به کمک مالی غرب ندارند ← سرویس مشخص نیست
 ۱۸ نظام یا رضایی دودمانی + درآمد های سرشار رانت ← تکین مخالفان دما
 ۱۹ اعطای مشوق های کمتر به مردم

فصل ۷

قیام های مردمی و تهدید هوشمونی (آریکا) در خاور میانه

(اول) گفت و قدرت ب م در مرصده تاریخ ؛
 گفت هم ات چون : ① دنیای منتهی به آن وابسته است ② دارند آن و کنترل کننده آن سرچشمه بود و قدرت است
 ③ معرفت کنندگان زیاد ، اقا تولید کنندگان محدود ④ یوالذگی آن بسته در کشورهای است که خود معرفت کنند نیستند
 ⑤ کشورهای توسعه یافته معرفت کنندگان اصلی آن هستند ⑥ بسیاری از مؤلفه های اقتصادی کشورهای وارد کننده به طور
 مستقیم از بهای نفت اثر می پذیرد

۶) افزایش قیمت نفت باعث پیروفت صادر کنندگان شده و آن‌ها را در پیبرد انداخته و صادرات خارجی خود را منطقه و حتی فراموش کرده است.

(۷) با قیمت های رویه (افزایشی) قف ، چاشنی برخی از کشورهای در مقابل با غرب افزایش یافته که سه مرکز تبلیسیسم نفتی به آن می گویند .
یعنی رویکرد تهاجمی تر این گونه کشورهای در قبال معروف کنندگان

⑤ تأسیس آژانس ب.م. انرژی برای حمایت از مصرف کنندگان از سوی آمریکا و مقابله با اوپک

⑨ بیوند بیان قیمت نفت و سیاست خارجی در کثرت‌های نفت خیز (سازوکارهای پیریز)

۱. افزایش قیمت نفت — کاهش نیاز کشورهای نفت خیز به سرمایه های خارجی $\Rightarrow$ بدیل یابی و دیگر دستاورد استقلال نیروی مردم کیاست

۲) انڈین سٹیڈیو رکھدہائی منتی — انڈینس جیم مبادلات تجاری و مالی نفع خیرما ← پسرور جاگیا کت در معادلات

۳. در آرد های (غذایی) یافته نت — تا مین (فرنیه های سیاست خارجی) فعال تر منطقه (ی) همچون (مدالی) به کشورهای سردردهای

همچنین / کاهش بهای نفت نیز منجر (معلی) علس گو به وجود می آورد.

جایه جایی در قدرت بالدار از زغال سنگ به نفت
 قدرت برتر بودن (نظریه) به خاطر کنترل داشتن بر منابع زغال سنگ - (قابلموچی) موتور لیتی غول پیکر با بهره گیری

از نفت ہے منزل جایگاه و طاقت مدین بہ کجوری نفتی مانند آمریکا

۱۴) اسمیت یا منتی نفت بین انہرین و ملا شہر تیانیا برای کنترل بر آں ← خرید ۵۱ درصد شرکت نفت ایران و انگلیس

۱۳) تلاش بریتانیا برای ردایی دادن خود را در استیلا به نفت آمریکا - تصمیم به اعمال کنترل بر میدان نفتی خلیج فارس
 ۱۴) تهاجم همزمان شوروی در بریتانیا به سه دلیل :
 ۱۴* مخالفت از میدان های نفتی عراق و ایران
 ۱۵) تعیین است خطه و (رنبا ملی)
 ۱۶) ایجاد راسی برای کمک به روسیه از جنوب
 ۱۷) جنب جهانی دوم - با یکجا نفت را برزنت تر کرد - رو آوردن آمریکا به ذخایر خاور میانه - استناد از آن به عنوان (دم)
 (بزار همونی آمریکا پس از جنگ)

کنترل بر نفت به عنوان ابزار همونی جهانی :

- ۱) رابله بین کنترل بر نفت و قدرت بزم ملی توان در چارچوب خرابیه ثبات همونیگ توفیع داد :
- این نظریه از زیر شاده های مکتب رئالیسم - جریان منظم و با ثبات اقتصاد م منظم مدیریت یک قدرت برتر است
- یعنی بایه یک ثبات دهنده در جهان وجود داشته باشد
- ۲) رهبر همونی باید دارای شرایطی باشد :
- ۱) ترویج اقتصاد لیبرال در برابر اقتصاد های حمایتی
  - ۲) کنترل بر مواد خام (به ویژه نفت) ، بازار سرمایه و نرخ ارز
  - ۳) کنترل بر تسلیحات متعارف و غیر متعارف
  - ۴) کمک به آرمان های جهانی خلیج حقوق بشر و دموکراسی
  - ۵) تبادرو مایل به رهبری باشد

بایه توجیه داشت که همونی آمریکا در بازار نفت با همونی قدرت پول (دلار) پیوند خورده - تعیین عرضه و تقاضای نفت
 یا شرح های پائینی

نفت از ارکان همونی آمریکا محسوب می شود و نزدیکترین تجارت و صنعت جهانی همربی کشور

برای آمریکا { همان رونق اقتصادی جهان } و استیلا این قدرت مابه آمریکا

که این تسلط آمریکا اتقانی نبوده بلکه نتیجه طراحی استراتژیک دولت آمریکا در چارچوب حفظ همونی این کشور است.

بعد از استراتژی برتری آمریکا - خطه برتری مطلق در برابر قدرت های رقیب (چین ، ژاپن ، اروپا و هند) - کنترل بیشتر بر خلیج فارس
 ۱۸) سیر تحول همونی برای آمریکا در منطقه خاور میانه :

۱ دوره با هدف سیلاب برد خایر نفت منطقه :

۲ دوره نفوذ به خاور میانه ۴۵ - ۱۹۲۰

آمریکا به خاطر دارا بودن نفت و دور بودن از خاور میانه و پیشینه ضعیف حضور در منطقه ، دیرتر از بریتانیا و فرانسه به آنجا وارد شد پس از ج ج اول کنترل منابع نفتی بین المهرین منشا اختلاف بین ۳ قدرت شد که در نتیجه در پی توافق سن ریو ۱۹۲۰ - فرانسه و بریتانیا به اختلافات پایان دادند - آمریکا ختم گین شد - بریتانیا میبورد بود
 آمریکا در بین المهرین سهمی به حد

سیاست های همه قدرت ها بر اساس میزان نیاز آن مابه نفت در منطقه بوده - همونی معدوق ، رابطه آمریکا با ایران و ایران در دوران افول بریتانیا ، بریتانیا سعی کرد خود را به قدرت در حال ظهور آمریکا نزدیک کند - گسترش نفوذ آمریکا در منطقه خلیج فارس که در اختیار بریتانیا قرار داشت .

پس از ج دوم آمریکا به عنوان قدرت مسلط ظهور کرد < نفوذ درجه بیشتر در خاور میانه

ص ۹

وزیر خارجه آمریکا < کلمه برتنت کنترل داشته باشد
آینده اروپا را کنترل خواهد کرد.
کمیته مشغول: پیروزی در بهبود وضعیت اروپا و جلوگیری از سقوط
اروپا و مدد اسروری

آمریکا بارها از اصرار نفت بر علیه اروپا پس از جنگ سرد استفاده کرده
کمیته شدن کانال سوئز و کمک خواستن اروپا از آمریکا < آمریکا شرط گذاشت که فرانسه و بریتانیا باید نیروهای خود را از منطقه
خارج کنند

پس از ج دوم < کلمه تسلط بریتانیا بر نفت خاور میانه و (انترپرایس) تسلط آمریکا به ۶۰ درصد ذخایر و بریتانیا ۳۰ درصد
(۷۲ درصد بود)

۵ دور مشترکت و رقابت منافع با انگلیس :

۱ خلیج فارس ۵۵ درصد ذخایر نفت و ۴۰ درصد ذخایر گاز جهان < (از نظر ذخایر انرژی در جهان اول است
+ ارزانیترین نفت با ساده ترین روش های استخراج

۲ استراتژی جلوگیری از تسلط دشمنان یا رقیبان بر منطقه با آغاز جنگ سرد < در دستور کار سیاست خارجی آمریکا
کنترل بر خاور میانه و نفت آن < ستون اصلی سیاست خارجی آمریکا تا به حال

کمیته پس از ج دوم با ۲ چالش همراه بوده : ۱ نفوذ بریتانیا و فرانسه در منطقه

۲ چالش مربوط به اسروری ۱۰ میلیارد دلار اعتبارات برای مردم منطقه

۳ با وجود بهبود وضعیت آمریکا پس از ج دوم در منطقه < اما هنوز هم منافع نفتی آمریکا در خاور میانه در چارچوب
اختلاف کمتر با بریتانیا و حضور ~~کمیته~~ نظامی انگلیس دنبال می شود.

پس از ج دوم انگلیس < دگرترین دولتونه نیگرون < پس از انقلاب ایران < تکیه بر کشورهای حاشیه خلیج فارس و عراق
برای مهار ایران < + ایجاد نیروی واکنش سریع + اعزام ناوگان برای اسکورت نفتکش ها

۴ آمریکا (از طریق نظام اقتصادی) بر تون و دوز (برای بازسازی اروپا) < آغاز دوران هگemony (اقتصادی) آمریکا +
پس از بر تون و دوز < باز کردن بازارهای آمریکا برای صادرات به اروپا < رهبری سیاسی و نظامی بر اروپا
شنا در شدن ارزش دلار < از طریق کاهش تعرفه ها
اعطای وام ها و کمک های بلا عوفی به اروپا (طرح مارشال)

۳ دور هگemony مسلط شدن جیب همکاری محدود مؤلفان منطقه ای

۴ دیپلماسی خروج نظامیان انگلیس از منطقه شرق کانال سوئز < آمریکا تنها قدرت نر منطقه ای نفت نیز خاور میانه
سعی در جیب همکاری محدود قدرت های منطقه ای < برای تثبیت هگemony خود

۵ بخشی از موقعیت هگemony آمریکا به دلیل < توان اقتصادی بی رقیب و پول مسلط آمریکا در مبادلات مالی و نفتی

کمیته از دست دادن این بخشی به دلیل ضعف اقتصادی در ۱۹۷۰ < شنا در شدن ارزش دلار < شنا در شدن بهای نفت
< قدرت یافتن برخی از قدرتهای منطقه ای < سیاست دوستی و قائل شدن نسبت بیشتر برای ایران و عربستان

۶ ایالات سیاست های فائده دوگانه + توافق با عربستان برای میادله نفت فقط با دلار < انترپرایس تسلط و هگemony
< در واقع نفت به عنوان چشونه دلار شد و ایجاد تقاضای بیگانی برای دلار را ایجا کرد

۷ کاهش موقعیت هگemony آمریکا از دهه ۱۹۷۰ به بعد < (برای سیاست های) < یکپارچه به تمام به عمان برای خروج از کویت

۸ سیاست های فوق با پیروزی انقلاب ایران < چند جانبه < طرح نیگرون برای تأمین امنیت خلیج فارس

۹ حضور به کهن مستقیم کرد و هرگز تر در منطقه

(در دهه)

کلا بعد از غرض پاشی شوروی - آمریکا تنها قدرت امپریالیستی جهان (درویش پدر)

بیان ایده حلقه نوین جهانی - عملیات بیرون کردن عراق از کویت در همین راستا بوده.

دکترین نرومونی خیرخواهانه (بیل کلینتون)

سباززه با تروریسم (جرج بوش) - تقسیم جهان به خیر و شر - حمله به عراق در ۲۰۰۳

الیه باید داشت نه هدف اصلی از حمله سال ۲۰۰۳ به عراق - سلباً به منافع انرژی

کلا در پی پیروزی انقلاب ایران + اشغال افغانستان توسط شوروی

حضور نظامی پررنگ در منطقه مثلاً تشکیل نیروی واکنش سریع - تهدید به نبردهای افغانی - اشغال عراق در ۲۰۰۳

فرزیه های سلفه آمریکا بر نفوذ خاورمیانه - تلاش در عزل کردن همه بسیار افزایش دارد است

کلا هاردی به هر کس نفوذ خاورمیانه را کنترل کند - کنترل نفت جهان - کنترل اقتصاد جهانی

کلا آمریکا هم معروف کنند و هم تولید کنند بزرگی است - نفت - گامی افزایش قیمت هوای گامی قیمت به نفعش است

کلا پس آمریکا در استای پیگیری هرمون بر بازار نفت و خاورمیانه - هم معادلات گمان قدرت در سطح جهان و هم منافع ویژه نفتی خود در بازار را دنبال می کند.

نهم وضعیت متحدان آمریکا در منطقه پس از قیام های مردمی

کلا بزرگترین تهدید علیه نرومونی آمریکا - از دست دادن قدرت در کشورهای متحد - عربستان (اردن، مغرب، تونس)

کلا با پیروزی انقلاب + جنگ ایران عراق + حمله عراق به کویت - حضور نظامی گسترده آمریکا در منطقه + ایجاد پایگاه های نظامی

کلا سقوط مبارک در مصر + بحران رژیم بحرین + فقر و شکاف اجتماعی موجود در کشورهای منطقه و مداخلات خارجی + بحران در یمن

کلا آسیب دیدن نرومونی آمریکا (نرومونی عربستان به نوعی به نرومونی آمریکا پایان خواهد داد)

ششم تحلیل وضعیت عربستان و واکنش آن در برابر بحران قیام های مردمی در منطقه :

عربستان بسیار اقتدارگرا تر از مصر و تونس و ... است اما اعتراضات مستمر نبوده و محدود به منافع ضعیف زمین می کشد.

کلا به دلیل ثروت نفت - پیرامون های مالی گسترده : دام های دولتی / پرداخت های قرضی / افزایش دستمزدها و ...

الیه ثبات نظام سعودی تنها به (روشن های طبیعی) محدود نمی شود - بلکه توسل به نیروهای امنیتی - تحت فرمان شاه

بیشتر نیروهای امنیتی از قبایل و مناطقی هستند که وفاداری زیادی به حکومت دارند - پیوند روحانی با شاه - دستگاه حاکم دارند - در مصر و تونس (ینگونه نبود)

کلا در بحث نهاد های قضایی نیز مراجع دینی و بهایی هستند و پیوند نزدیکی این نهادها با حقام سیاسی - پدیده ای تاریخی دارد و در مواقع بحران فعال شده و حمایت اجتماعی به نفع نظام را بر می انگیزند.

کلا باید توجه کرد که مذاهب مختلف در عربستان وجود دارد - علیه با - حبیلی (و بهایی ها)

در آثار اعتراضات در عربستان ، مفتی اعظم گفت - این کار دشمنان اسلام است - عدم نظامات

کلا جامع تجاری که پیوندی نزدیکی با خانواده حاکم دارند - نه ایای بخشی خصوصی (افزایش) دادند

مالکی - شافعی - حنبلیان

صفحه بعد

با وجود همه تدبیر شرق عربستان نا آرام است

ص ۱۱

ل (سروپ شیعیان بهرین توسط عربستان) و شرایط ما مساعد شیعیان خود عربستان
(و بعد سی شیعیان عربستان با آن ها)

مهم است چون زمان وقت در آنجا است

عربستان های ثبات و تنوع موجود در منطقه بوده - ثابت اند و یکتا تورها مثل مبارک پس علی و -
دخالت در بحرین

البته در مواردی نیز به نا آرامی دامن زده - در سوریه
در یمن علیه صدامی
که به تئوری رسید برای ناشی از رقابت با ایران بر سر نفوذ
این کارها را کرده است .

زعامه داران کشورهای حاشیه خلیج فارس (دو بهر خود با بحران ها) (آن ها ناشی از انقلاب اسلامی ایران می رانند)

۱) مهار از طریق آمیزش ای از سروپ و تطهیر

۲) تقویت ائتلاف های منطقه ای و حمایت از رژیم های در حال سقوط

+ تصمیم اسمعیل شورای خلیج فارس - تخریب پول به کشورهای دارای مشکل سیاسی مانند عمان و بحرین

۳) با وجود اختلاف ها بین عربستان و آمریکا بر سر بعضی مسائل مانند رفتن مبارک در مصر ، اتفاقا این حال همچنان
روابط دو کشور مستحکم است .

۴) تمرکز آمریکا به از (انقلاب ایران) شروع به کم شدن کرده و با اتفاقاتی مانند سرنگونی حکومت های حامی و ... تکرار شده
است .

اول تفاوت برای منابع مختلف انرژی

تاکنون منابع جدیدی کشف شده مانند: سولهای سوختی، انرژی هسته ای، زمین گرمایی، باد...
 اما تا به حال تغییر گسترده ای در مصرف نفت ایجاد کرده اند. (تا ۲ دهه امکان تغییر نیست)
 بر اساس پیش بینی ها انتظار می رود که بیشترین رشد مصرف انرژی در خلال ۲۰ سال آینده توسط چین، هند و روسیه و برزیل رخ دهد. (گاز سرپتین رشد)
 پیش بینی می شود که در خلال ۲۰ تا ۲۰۳۰ سهم تجدید پذیرها از ۵ به ۱۸ درصد برسد

دوم استمرار رشد تقاضا برای مصرف نفت

صرفاً گذاری گسترده در کشورهای پیشرفته برای مصرف بهینه تر انرژی به دلیل افزایش قیمت نفت
 به با این همه شاهد رشد مصرف هستیم. بیشتر در کشورهای مانند چین
 پیش بینی اداره انرژی آمریکا مصرف در ۲۰۲۰ به ۹۲ میلیون بشکه در ۲۰۳۰ به ۱۰۳ میلیون بشکه برسد

سوم تغییر ساختار تقاضا در بازار

تبدیل بیشترین تقاضا از تانیه کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD) بوده با جمعیت میلیارد
 اما سال بیشترین تقاضا از کشورهای در حال توسعه غیر " " است با جمعیتی ۵ میلیاردی
 افزایش تقاضا که در برابر شکاف های نفتی نیز می تواند این کشورها مقاومت کنند.

چهارم عرضه نفت و بهای اوج تولید

یعنی در شرایط استمرار رشد تقاضا، دیگر امکان افزایش عرضه نفت وجود نداشته باشد.
 نظریه اوج تولید نفت :

- ۱- سوختی فسیلی و تجدید ناپذیر است ← روزی تمام خواهد شد و به سر این است که این نقطه اوج تولید کجا خواهد بود.
- ۲- پاسخ به دو پرسش برای تعیین نقطه اوج تولید :
 ۱) چه میزان کشف شده ؟
 ۲) این میزان چه زمانی کشف شده ؟
 ← برآوردی از روند اکتشاف در گذشته + در آینده چه میزان نفت پیدا خواهد شد.

← رسم منحنی و پیش بینی خط سیر منحنی

نمودار هم در تئوری اوج تولید و روند تولید تابعی از روند کشف است

- ۳- اکتشاف نفت در ۱۹۶۴ به اوج خود رسید + روند اکتشافی نیز نزولی داشته ← برداشت بسیار بیشتر از اکتشاف

- ۴- هواداران این تئوری به ادوایت یا نفت متعارف (۹۵ درصد نفت تولید شده جهان)

نفت غیر متعارف به بیار کنند و گران

- ۵- هرگاه منحنی از نفت قابل استخراج دید میدان نفتی برداشت شود ← تولید آن به اوج خود خواهد رسید و پس از آن نیز نزولی پیدا می کند

این مسئله قابل تأمین در سطح ذخایر جهان است طبق تخمین ۲-۶ نقطه اوج تولید کل

کمیابی از میزان مربوط به نفت از پذیرش تریب الوقوع ایران این نقطه اوج خود را می برد و این بر خود سیاهی است
 چون وقوع چنین رخدادی به ضرر مصرف کنندگان و به نفع تولید کنندگان در بازار عرضه است.

آوانس به ۲ انرژی در ۲۰۱۰ - اذعان کرد (چند از ۴ سال کمتر نصیبه مؤسسه اسپور ۲-۲)
نکته جالب توجه در گزارش آوانس - سعی کرده که توازن ارتقا عرضه و تقاضا را برقرار کند تا ۲۰۳۵ نشان دهد تا مشخصی بیان عرضه و تقاضا را خدعه دهد!

چشم نرفته : - تولید نفت غیر معارف و مایعات مخازی افزایش می یابد پس پوشش گامش تولید -
در مورد آوانس گامش پرشتاب تولید میدان های فعال مشهود است اما غرض کرده که از منبع به سرعت میدان می شود : ۱- میدان های توسعه نیافته ۲- کشف نشده ۳- مایع سازی گاز طبیعی ۴- شون های نفتی ، نفت پلمه سنگ و نوق سنگین -
اسپو می گوید - خطی خوشبینانه است .

ششم

چشم انداز عرضه نفت و هزینه عرضه در آینده :
- سرمایه گذاری برای تولید کم چون بهای پایین نفت + نبود ذخایری که بتوان به سرعت تولید را در آنجا آغاز کرد -
- تقاضای فزاینده + عدم توجه به تولید بیشتر - افزایش بهای -
- کمبود نفت + تقاضای فزاینده + ندان نفت بهای ارزان در صورت کمبود + هزینه زیاد در تولید از پلمه سنگ و -
- پایان یافتن دوره نفت ارزان -
- هزینه تولید از ۶ تا ۸ - ۲ - ۲۲۰ درصد افزایش - افزایش حداقل بهای نفت تا ۸۰ دلار در هر بشکه -
- امید در جهان به کشف میدان های بزرگ است اما اندکی بعید است و اگر هم پیدا شود نمی تواند تا حد مناسبی تقاضای فزاینده را حداقل در کوتاه مدت پوشش دهد .

هفتم

افزایش اصیت اوپک و خلیج فارس در بازار نفت :
بیشترین ذخیره (ثبات شده نفت در جهان در خلیج فارس - ۵۵ درصد نفت جهان
متریت های خلیج فارس : ۱- حجم بالای نفت ۲- ارزش افزوده نفت ۳- کم بودن تقاضای معرف داخلی در مقایسه با ظرفیت تولید
افزایش وابستگی شدید جهان به نفت خلیج فارس

هشتم

مهمترین عوامل تأثیرگذار بر بازار نفت :
الف) عوامل بنیادی بازار نفت : - عرضه و تقاضا - البته هر کدام از شرایط تأثیر می پذیرند -
عمره تأثیرگذار : میزان سرمایه گذاری در توسعه میدان ها ، میزان کشفیات جدید ، ارتقای بازدهی و ...
تقاضا : رشد اقتصادی جهان ، میزان بهره گیری از انرژی های دیگر ، میزان صرفه جویی و ...
بازار نفت امروز در مورد حوزه دچار ابهام - عرضه - قرار میدان دوره اوج تولید -
تقاضا - رشد اقتصادی جهان با ابهام مواجه است و معلوم نیست -
بحران اقتصادی ۸-۲ بر جهان کمی مرتفع خواهد شد .

(ب) عوامل ژئوپلیتیکی بازار نفت :

وضعیت ذخایر تولید و مصرف جهان همین نیست - خاورمیانه و شمال آفریقا دارای موقعیت ممتاز
 در تحولات منطقه هم است - پس شاهد مداخلات غرب برای اعمال سلطه و حفظ آن
 جنبش های اعتراضی در کشورهای اسلامی - تا تأثیر در افزایش بهای نفت
 در نتیجه ظهور بیداری اسلامی - افزایش نگرانی درباره عرضه نفت - افزایش بهای نفت

(ج) عوامل روانی بازار

اگر تا پیش تغییر در انت و ب ۱ - خصوصیت جنبه های روانی مملکت بازار

مگر گونه تحول در عرضه یا تحول در تقاضای جهان - + انرژی روانی - (نری بسیار بیشتر از معمول مانند بروز شوک های نفتی
 شوک نفتی - عوامل : رویداد های سیاسی / بروز جنگ / اعمال تحریم نفتی / عملکرد ادیب و شرایب / اقتصاددان در جهان
 - به صورت مستقیم : مثلاً کاهش شدید عرضه در زمان انقلاب ایران و جنگ ایران و عراق
 غیر مستقیم : نگرانی از عرضه در طرف تقاضا - افزایش تقاضا - افزایش بهای نفت
 البته همیشه کاهش عرضه باعث شوک شده و عامل روانی نقش مهمی در شکل گیری شوک داشته است .
 شکل گیری سیاسی در اثر بیداری اسلامی در کشورهای صوف احتمال شوک را نیز افزایش می دهد .
 مثلاً در ایران - دستور آژانس ب م انرژی برای برداشت مصرف کنندگان ما از ذخایر استراتژیک خود
 (تا به رمضان یا یک عقب راندن روند بهبود ادبیات اقتصادی جهان شد .